

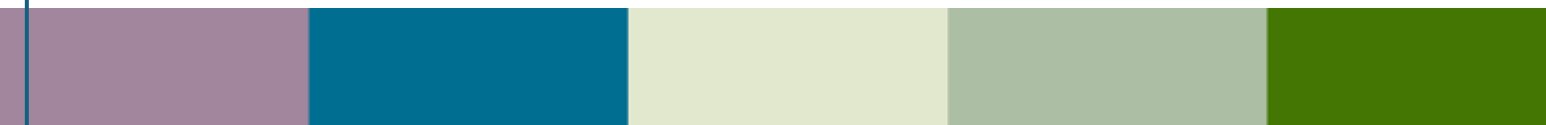

ES daudzgadu budžeta plānošana un līdzdalības process fondu plānošanā

Āris Ādlers

NVO un MK Memoranda padomes sēde

18.06.2025.

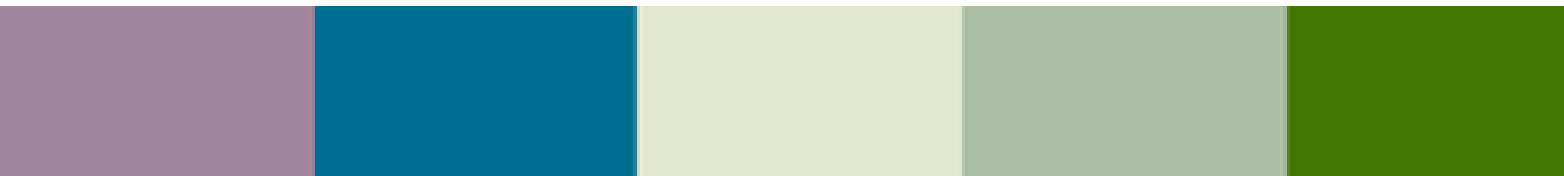
NVO un MK memoranda pārstāvis ES struktūrfondu uzraudzībā

- 2021. gadā pārvēlēts NVO un MK Memoranda padomes pārstāvis ES Struktūrfondu uzraudzības komitejā
- 2025. gadā pārvēlēts NVO un MK Memoranda padomes loceklis
- NVO un MK Memoranda padomes pārstāvis arī

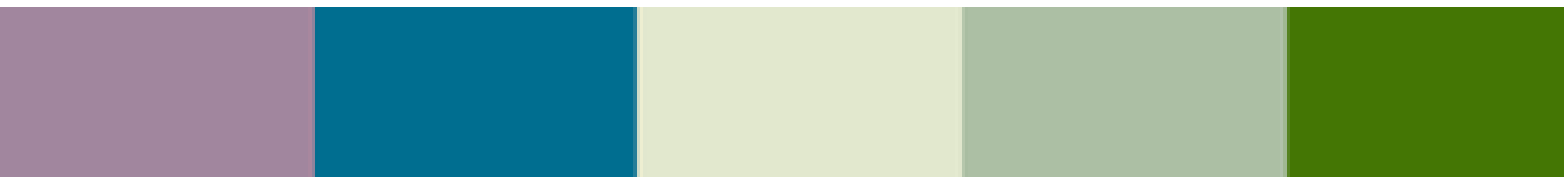
1.politikas mērķa “Viedāka Eiropa” apakškomitejā, 2.politikas mērķa “Zaļāka Eiropa” apakškomitejā, 3.politiskā mērķa “Savienotāka Eiropa” apakškomitejā

- Valsts amatpersona Finanšu ministrijā
- No 2023. gada līdz 2025. gadam dalība projektā «ES Sargi»
(Vadošais partneris – Sabiedriskās politikas centrs PROVIDUS)

ES fondi Latvijā (2021- 2027)

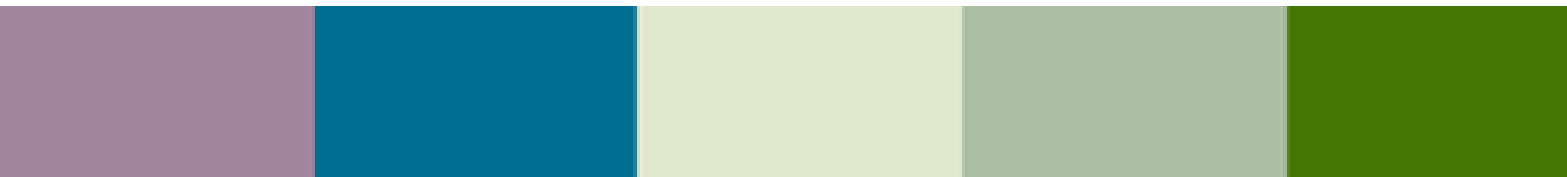
- Eiropas Daudzgaļu finanšu ietvars – 10,5 miljardi EUR
- Kohēzijas politika (ESF+ KF + ERAF 4,2 miljardi EUR)
- Papildus ES Atveseļošanas fonds
- Programma izstrādāta balstoties uz NAP 2021- 2027. gadam identificētajām tautsaimniecības vajadzībām un noteiktajiem uzdevumiem

ES investīciju mērķi

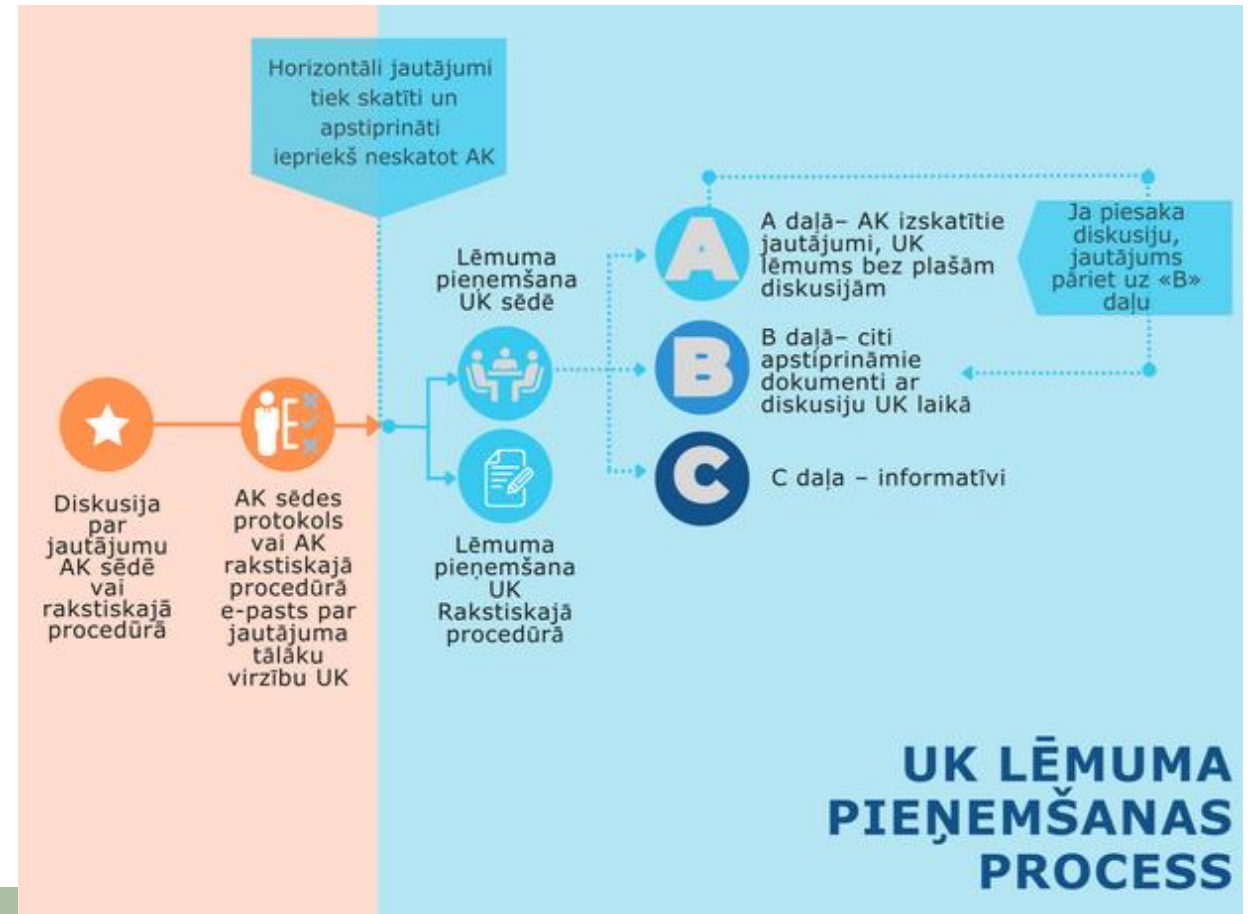
- **Viedāka Eiropa** – inovatīvas un viedas ekonomiskās pārmaiņas - pētniecības un prasmju attīstīšana, atbalsts uzņēmējdarbībai, digitalizācijai un digitālajiem savienojumiem;
- **Zaļāka Eiropa** – klimatneitralitāte, pielāgošanās klimata pārmaiņām un vides aizsardzība;
- **Ciešāk savienota Eiropa** – droša, ilgtspējīga un pieejama transporta attīstība;
- **Sociāla un iekļaujoša Eiropa** – vienlīdzīgas iespējas un piekļuve izglītībai, veselības aprūpei un darba tirgum, taisnīgi darba nosacījumi, sociālā aizsardzība un iekļaušana;
- **Iedzīvotājiem tuvāka Eiropa** - ilgtspējīga un līdzsvarota reģionu attīstība.

Kur var sekot līdzi un līdzdarboties?

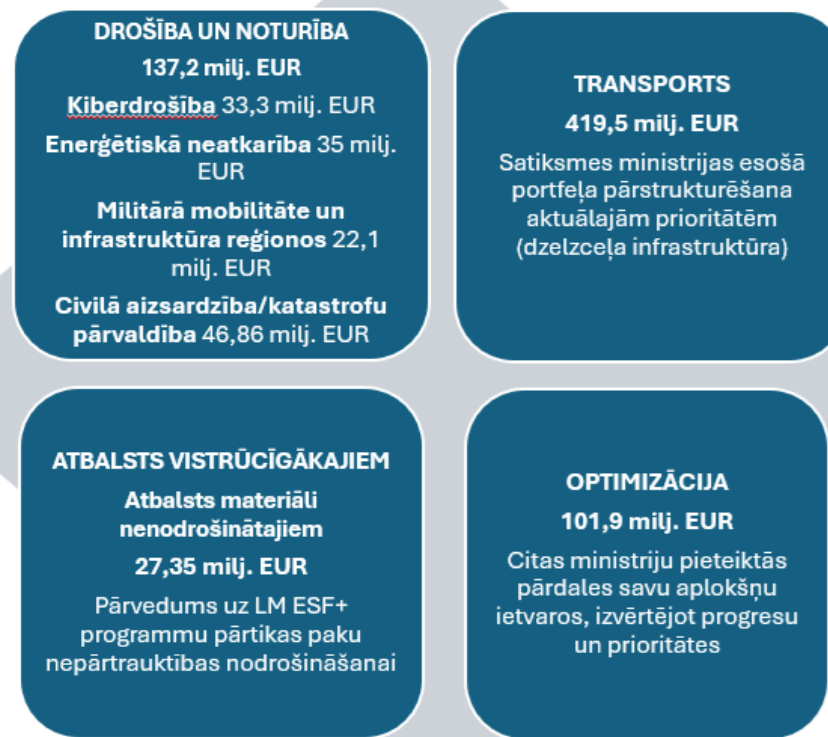

<https://www.esfondi.lv/profesionaliem/>

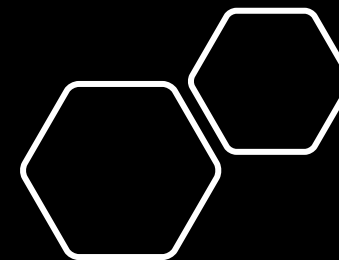
Aktuālais šobrīd

- Elastības finansējums (balstoties uz Vidusposma izvērtējumu)
- Apstiprināti Vidusposma grozījumi ES kohēzijas politikas programmā 2021.-2027.gadam

Kur tiek pieņemti
politiskie lēmumi?

Kāpēc NVO finansējuma trūkums ir valsts problēma:

- **Nepietiekama kopienu gatavība krīzēm:** trūkst vietēja līmeņa reaģēšanas spēju un civilās aizsardzības prasmju.
- **Sociālās noturības riski reģionos:** apgrūtināts darbs ar kopienām, kurās zema uzticība valstij, īpaši pierobežā.
- **Nepietiekama publisko līdzekļu uzraudzība:** vāja sabiedriskā kontrole palielina korupcijas riskus un mazina uzticību pārvaldei.
- **Zaudētas ārvalstu investīcijas:** līdzfinansējuma trūkums liedz piesaistīt pieejamos ārvalstu fondu miljonus.
- **Nepilnvērtīga interešu pārstāvība:** lēmumos netiek ņemtas vērā mazaizsargāto grupu vajadzības, mazinot politikas kvalitāti.
- **NVO sektora kapacitātes kritums:** tiek apdraudēta NVO kā valsts partnera ilgtspēja pakalpojumu nodrošināšanā.
- **Neizmantots brīvprātīgo potenciāls:** netiek attīstīts brīvprātīgais darbs kā būtisks nacionālais resurss krīzēm.
- **Ierobežotas iespējas mazināt polarizāciju:** tiek kavēta jaunu un efektīvu risinājumu izstrāde sabiedrības saliedēšanai.

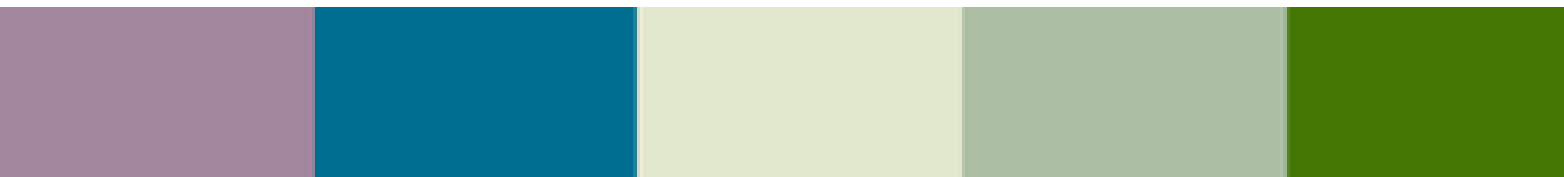
Nākotne

- Kā dzīvosim pēc 2027. gada?
- Eiropas Komisija nāks klajā ar savu priekšlikumu «16. jūlijā»!

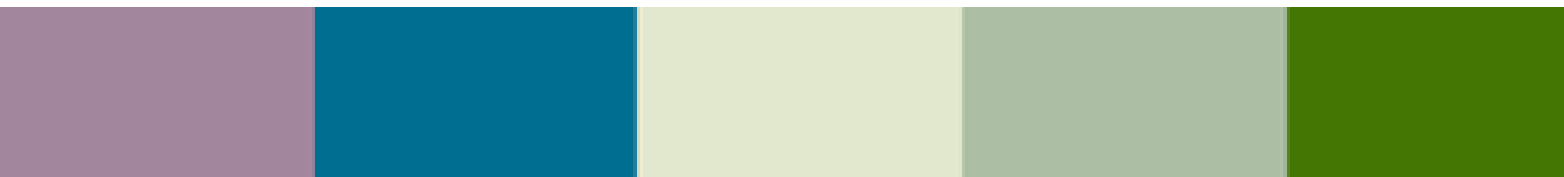
Vajadzības Latvijas NVO pēc 2028.

- Paredzēt investīcijas demokrātijā, tiesiskumā un sabiedrības noturībā, vienlaikus nodrošinot ES fondu atbalstu pilsoniskās sabiedrības organizācijām, tai skaitā no mazākām ES dalībvalstīm un it īpaši Baltijas valstīm, ņemot vērā šī brīža ģeopolitisko situāciju.
- Pilsoņu, vienlīdzības, tiesību un vērtību (CERV) programmai piešķirt vismaz 0,5 % no kopējā budžeta.
- Noturības stiprināšanai vietējā līmenī.
- Finansēšanas līgumos priekšfinansējuma un līdzfinansējuma prasības pilsoniskās sabiedrības organizācijām, lai saņemtu atbalstu no ES budžeta līdzekļiem.
- ES daudzgadu budžeta plānošanā tiek ievērots līdzsvarots, taisnīgs un iekļaujošs pieejas princips, kas respektē visu dalībvalstu – tai skaitā mazāku valstu – intereses un vajadzības.

Aicinājums Memoranda padomei

- Piekrītot Finanšu ministrijas vērtējumam, atbalstīt, ka Eiropas Komisijas ierosinātais 15% pārdales sliekšnis ir nesamērīgi augsts Latvijai.
- Aicināt Eiropas Komisiju prioritāri atbalstīt projektus ar duālu pielietojumu – tādus, kas vienlaikus veicina militārās drošības stiprināšanu un sniedz ieguldījumu civilās infrastruktūras attīstībā, īpaši reģionos.
- Noteikt un skaidri definēt neaizskaramo programmu un/vai investīciju projektu sarakstu. Tajā ietverami Eiropas Sociālais fonds+ (īpaši sociālās iekļaušanas un nevienlīdzības mazināšanas pasākumi), pasākumi zaļās enerģijas attīstībai un klimata pārmaiņu mazināšanai, bērnu un jauniešu atbalsta iniciatīvas.
- Aicināt Eiropas Komisiju rosinātajos grozījumos ietvert mehānismus, kas garantētu, ka Kohēzijas politikas un Eiropas Sociālā Fonda+ līdzekļu pārdales notiek pēc rūpīgas ietekmes izvērtēšanas un iekļaujošām konsultācijām ar pašvaldībām, sociālajiem partneriem un pilsoniskās sabiedrības organizācijām.

Ir svarīgs
ikviens!

